



## Biosfärområde Östra Vätterbranterna

# VERKSAMHETSPLAN MED BUDGET 2021

## Biosfärområde Östra Vätterbranterna – ideell förening

Beslutad av styrelsen 2021-01-12

Biosfärområde Östra Vätterbranterna är ett av Sveriges sju biosfärområden och ingår i Unescos över 700 biosfärområden i världen. Målet med biosfärområden är att förbättra relationen mellan natur och människa globalt genom att arbeta på ett lokalt plan. Biosfärområdet strävar efter att bli ett modellområde för hållbar utveckling nationellt och internationellt. Grunden för föreningens arbete, som till stor del sker genom de 6 fokusgrupperna och ideellt arbete är *Biosfärprogrammet 2016-2021 Strategi för hållbar utveckling*, som anger både långsiktiga strategier och projekt. Under hösten 2020 har styrelsen beslutat att Biosfärprogrammet ska gälla även 2022. Biosfärområdets vision “Vi är alla en del av Biosfären” och kärnvärdena -Bevara, - Utveckla och -Stödja bidrar till Biosfärområde Östra Vätterbranternas arbete för att uppnå de globala målen för hållbar utveckling (Agenda 2030).

Grundarorganisationernas engagemang har utgjort en viktig grund för bildandet av biosfärområdet 2012.

När vi nu går in i nästa fas och planerar för ny programperiod och 10-årsutvärdering av vårt arbete till UNESCO är grundarorganisationernas fortsatta stöd och engagemang i olika former mycket viktigt. Diskussion pågår om att eventuellt utöka biosfärområdets geografiska område eller i vart fall samverka än mer över ett större område. Under åren har andra samarbetspartner kommit till som har stort värde för Biosfärområde Östra Vätterbranternas utveckling. Detta är i linje med att utveckla modeller och därefter implementera dem som allmän kunskap i samhället. Vår ambition är att alla boende i Biosfärområde Östra Vätterbranterna skall känna en stolthet att bo och verka i en bygd där vi arbetar systematiskt för långsiktigt hållbar utveckling.

Fokusgrupperna har haft och har ett stort ansvar för idéutvecklingen inom Vätterbranterna och implementering av ny kunskap. Exempel på detta är engagemang i flyktingfrågorna där framtiden också kan skapa klimatflyktingar. Den ökande kunskapen om utrotningen av arter, minskningen av biologisk mångfald, värdet av ekosystemtjänster har accelererat under åren sedan nuvarande Biosfärprogram antogs. Idag måste vi alltmer diskutera livsuppehållande system samt koppla samman till olika kriser som klimatkriser, pandemier, ekonomiska kriser och livsmedelsförsörjning. Detta ställer höga krav på vårt arbete och ideella engagemang som behöver växlas upp ytterligare inom alla områden alltifrån praktiskt arbete, som att stimulera installation av solceller, tillvaratagande av äldre bruksmetoder eller vetenskapligt arbete.

Några övergripande områden att fokusera på 2021:

- Påbörja revideringen av Biosfärprogrammet.
- Förbereda arbetsformer, finansiering och rekrytera projektledare samt starta arbetet med 10-årsutvärderingen som ska vara inlämnad till UNESCO i september 2022.
- Fortsätta arbetet med att hitta samarbetsformer inom privat och offentlig sektor.
- Utveckla och utvärdera ambassadörernas roll.
- Skapa strukturer inom föreningens organisation och fortsätta utveckla arbetsformerna för fokusgrupperna.

I processen med att ta fram verksamhetsplanen för 2021 har föreningens Biosfärprogram en central betydelse. I detta anges både kortsiktiga femårs- och långsiktiga generationsmål. I presentationen av respektive fokusområde nedan anges (kursiverat) koppling till de globala målen för hållbar utveckling formulerade i Agenda 2030.

Inför 2021 års verksamhetsplan har budgetberedningen som tillsattes 2019 fortsatt arbetet med att skapa rutiner för en så effektiv och inkluderande process som möjligt. Budgetberedningen består av en ekonom från Finansavdelningen Jönköpings kommun, föreningens koordinator, föreningens ordförande och Länsstyrelsens representant.

Utifrån styrdokumenterna har verksamhetsplanen processats i biosfärföreningen;

-Förslag och synpunkter inhämtats från medlemmarna genom ett medlemsbrev eftersom årets pandemi satt stopp för fysiska möten.

-Varje fokusgrupp har diskuterat sig fram till ett förslag till verksamhetsplan 2021 inkl kostnader inom sitt fokusområde.

- Budgetberedningen har därefter haft samtal med varje fokusgruppsansvarig om gruppens förslag.

Denna verksamhetsplan inkl budget har sammanställts och bearbetats inom budgetberedningen, med fokusgruppsansvariga, verkställande utskottet (VU) och diskuterats på styrelsemötet den 1 december 2020, synpunkter har återigen bearbetats av VU för att slutligen beslutas av styrelsen den 12 januari 2021.

## Samordning av verksamheten

Koordinator och verkställande utskottet samordnar på styrelsens uppdrag föreningens verksamhet som administration, ekonomi, bereda ärenden till styrelsearbete och projekt. I arbetet ingår också samordning av strategiskt och operativt utvecklingsarbete och samverkan med näringsliv, boende, organisationer och högskola m.fl. Regelbundna möten med de andra biosfärområdena i Sverige genom den nationella koordinatören för Biosfärprogrammet i Sverige. Styrelsearbete i nationella Biosfärrådet, samt rapportering till Unesco och samverkansorganisationer ingår i uppgifter.

## Information och kommunikation

Information och kommunikationen om biosfärområdet och dess verksamhet mot allmänhet, medlemmar och andra aktörer sker genom föreläsningar i olika utbildningsorgan,

hemsida, sociala medier samt genom tryckta broschyrer. Verksamheten är utåtriktad med informationsträffar och föredrag där också information om föreningens arbete sprids. Det har innan Corona pandemin som bröt ut i mars 2020 genomförts två stycken medlemsaktiviteter per år liksom medlemsbrev och vår målsättning är att kunna återuppta verksamhet som fått stå tillbaka under pandemin samtidigt som vi utformar nya mer robusta arbetsformer.

## FOKUSOMRÅDEN

Inom Biosfärområde Östra Vätterbranterna finns de sex fokusområdena Biosfärademien, Energi och klimat, Gastronomisk region, Levande landskap, Turism och friluftsliv och Varumärke Biosfärområde Östra Vätterbranterna. Dessutom finns integration som ett viktigt verksamhetsområde vilket ökat i aktualitet efter det att biosfärprogrammet antogs. Nedan redovisas de olika fokusgruppernas planerade verksamhet för 2021.

## POSTER I VERKSAMHETSPLAN 2021

**Alla summor är inklusive moms. När ingen summa är angiven finns inga medel avsatta vilket innebär att aktiviteten är utan kostnad för föreningen.**

### Basverksamhet

Verksamhet som är generell och inte redovisas under något fokusområde.

- Varje fokusområde har 5000 kr för att täcka kringkostnader vid möten som fika lokalhyra, köresättning etc.
- Varje Fokusområde har 5 000 kr för att arbeta med Biosfärprogram 2023-2025.
- Revidering av Biosfärprogrammet 2016-2021 för att gälla 2023-2025.
- Påbörja Biosfärområdets **10års utvärdering** som ska vara klar för att lämnas till Unesco september 2022.  
Grundarorganisationerna har beslutat att anslå medel enligt följande:  
300 000 kr Jönköpings kommun, 15 000 kr Skogsstyrelsen + motsvarande tid i arbetsinsats, 50 000 kr WWF, 65 000 kr Södra, Länsstyrelsen 300 000 kr + arbetstid.  
Gränna skogsgrupp arbetstid.  
Diskussion pågår med LRF om deras bidrag.  
Därutöver anslår Biosfärområde Östra Vätterbranterna 30 000 kr som tas från basverksamheten.

**Sammanlagt 740 000 kr**

Därutöver kan ytterligare medel behöva tas från föreningens kapital

Medlen fördelas under 2 år enligt nedan.

Budget 2021 175 000 kr utvärdering, 115 000 kr biosfärprogram. Totalt 290 000 kr  
Budget 2022 (preliminärt) 300 000 kr utvärdering, 150 000 kr biosfärprogram. Totalt 450 000 kr

- **Växa tillsammans-integrationsprojekt** som genomförts 2019-2020 med förlängd projekttid till 2021-10-01.  
Finansieras via §37a medel (Statliga medel för integration)  
Budget 67 920 kr

- **Tryckning och förvaring av broschyrer och annat tryckt material**  
Möjligheten att använda Länsstyrelsens tryckeri kommer inom kort att upphöra. Föreningen behöver hitta andra vägar att få material upptryckt och förvarat. Kan tex gälla revidering och tryckning av Biosfärkartan. Diskussion påbörjas med olika aktörer.  
Budget 15 000 kr

## Biosfärakademien

Deltagare i fokusgruppen är Harriet Roosquist (ansvarig), Magnus Apelqvist, Claes Hellsten, Lotta Bjurenfalk, Alissar Rajha och Anders Malmer

Aktiviteterna nedan är kopplade till följande globala hållbarhetsmål:



Biosfärakademien vill, i enlighet med biosfärprogrammet, anlägga ett brett perspektiv på lärande och kunskap. Biosfärakademien skall arbeta med samverkan när det gäller dessa frågor och vara kontaktyta mot utbildningsväsendet från förskola till högskola, folkbildning samt inom forskning och utveckling. Detta för att utveckla lärande om hållbar utveckling och skapa engagemang över generationsgränserna. Biosfärakademien är en arena för lärande för omställning till ett hållbart samhälle som förenar olika aktörers perspektiv, integrerar tidigare generationers kunskaper och erfarenheter med ny kunskap och hållbarhetsvisioner. Här vävs också social hållbarhet in på ett naturligt sätt och vi försöker utforma verktyg för spridning av hållbarhetsmodeller.

Biosfärområdets huvudsakliga verksamhet innefattar att

- integrera och problematisera olika perspektiv på hållbarhetsfrågor och samverka med olika aktörer med lärande verksamhet
- Biosfärakademien skall initiera forskningsprojekt som svarar mot behov i biosfärområdet, strukturera samlad information samt agera som länk mellan olika perspektiv
- Biosfärakademien skall liksom övriga fokusgrupper dokumentera kunskaper och erfarenheter och sprida dessa. Detta innefattar såväl traditionell kunskap inom området som utveckling och implementering av ny kunskap och hållbara strategier. Spridningen av kunskaper och erfarenheter kan ske i föreläsningar, exkursioner, tryckt material, filmer eller sociala medier.

## Planerade aktiviteter 2021

- **Biosfärprogram**  
Under 2021 kommer Biosfärprogram 2016-2021 att revideras. Samtliga Fokusgrupper behöver avsätta tid att prioritera arbetet med biosfärprogrammet.
- **Utbildning av biosfärambassadörer**  
Utbildningen bör ske huvudsakligen på distans men med några studiebesök inom biosfärområdet. För att genomföra en distansutbildning kan ett antal föreläsningar spelas in och kompletteras med studieuppgifter som under rådande omständigheter kan diskuteras under e-möte. En exkursion i biosfärområdet bör genomföras.  
Budget 10 000

- **Fortbildning av biosfärambassadörer och guider**

Under åren har ett femtiotal ambassadörer utbildats. Det är av vikt att vidmakthålla kontakt med ambassadörerna och att deras intresse kan kanaliseras och utvecklas i verksamheten. Svaren från den enkät som skickats till biosfärambassadörerna 2020 bör tillvaratas. Rutiner för hur fokusgrupper och andra aktivitetsorganisatörer kan kontakta ambassadörer med olika intressen bör utvecklas. Vidareutbildning kan också vara ett sätt att aktivera intresse. Biosfärsakademin ordnar en vidareutbildning under 2021. Vidareutbildningen bör knyta an till demonstrationsområdena, en träff per område. Till denna vidareutbildning kan även studenter som genomgått JUs guideutbildning inbjudas och förslagsvis drivas via studieförbund om villkoren för studiecirklar uppfylls. Viktigt att under året uppmana till att söka högskolekursen Natur och kultur i Östra Vätterbranterna, 7,5 hp, som förhoppningsvis kommer att erbjudas hösten 2021. Sista ansökan kring 20 april 2021.

En studieresa till Biosfärområde Vänerskärgården/Kinnekulle (energi och biokol) planerades redan 2020 men kunde inte genomföras. Förhoppningsvis kan det bli av under sensvåren eller sensommaren 2021 i samarbete med fokusgrupp Energi och Klimat, om pandemin klingar av.

Budget 25 000 kr

- **Publikation av småskrifter**

I skriftserien från Biosfärademin är en publikation om Skogsbete inplanerad och finansierad. För övrigt pågår arbetet med demoområdena. Diskussioner om utökad samverkan när det gäller detta pågår, vilket stärker vår finansiering liksom utökar arbetsområdena.

Publikationen av dokumentationen sker via nätet i form av fördjupad information med länkar samt korta filmer i vår videokanal. Fysisk presentation sker på skyltar som placeras strategiskt i de utvalda demoområdena. Denna dokumentation är av stor vikt inför nästa utvärdering, men även som exempel för vår omvärld.

Underlag (pdf- ej tryckning i första steget) för en småskrift om demoområdena tas fram och en översättning till Engelska görs. Dokumentation gällande Demoområden får Fokusgruppen inkomma med ansökan när det är mer konkretiserat.

- **Miniambassadörer**

Biosfärademin har bidragit till att ett pilotprojekt genomförts på Oxhagens förskola under 2019 och dokumenterat erfarenheterna av detta i skriftserien 4.2019. Detta uppföljs under 2021 med kontakt med utbildningsförvaltningen för en dialog om hur man kan gå vidare med sådan aktivitet.

- **Biosfärutmaningen**

Sveriges 7 biosfärområden arbetar med en gemensam projektansökan där man under 3 år ska arbeta med konkreta insatser i grundskolan för att engagera elever och pedagoger att implementera Agenda 2030 och uppnå de globala målen 2030. Målgruppen är mellanstadiet. Gemensam projektansökan till postkodstiftelsen från Sveriges 7 biosfärområden, Blekinge Arkipelag har tagit på sig rollen som projektledare.

Biosfärutmaningen stimulerar kunskaps och erfarenhetsutbyte då samma utmaning genomförs i hela Sverige. Utbildningsförvaltningen Jönköpings kommun kommer att vara samarbetspart om/när projektet beviljas medel. Biosfärademin hålls informerad om projektet.

- **Folkbildning och Studiecirklar**

Tipsa/lista utbildningar om biosfärområdet som anordnas av andra (t.ex. naturvård, kulturhistoria, m.m.). Vi bjuder in Folkbildningsrådet (studieförbunden och folkhögskolorna) till en ”inspirationsträff” med fokus Biosfärsområdet och Agenda 2030. Alternativt eller som följd öppnar vi vidare dialog med ett eller flera studieförbund för kortare studiecirklar och föreläsningar.

- **Kommunikation med andra biosfärområden**

Vi bör under 2021 arbeta för att Unescos programmet om lärande för hållbar utveckling (ESD for 2030) införlivas i vårt biosfärprogram. Unesco introducerar programmet vid världskonferensen i Berlin 17-19 maj. Det är önskvärt att Vätterbranterna medverkar eller i alla fall bevakar denna konferens.

Vårt innevarande biosfärprogram har sin utgångspunkt om lärande kopplat till Unescos tidigare program GAP och det är därför angeläget att vi uppdaterar oss i linje med Unescos intentioner. Det innebär att programmet liksom digitala förkonferenser bör studeras för att implementera programmet i vår verksamhet. Vätterbranterna bör synas på konferensen liksom under världskonferensen i Göteborg 2015 då vi presenterade biosfärområdet med föredrag och utställning. Vi bör samordna med Svenska MAB och andra biosfärområden för att inspirera och få inspiration för våra kommande satsningar inom kunskap, lärande och forskning.

Budget: Fokusgruppen ska inkomma med ansökan när det är mer konkretiserat.

- **Stärka naturvärden i bostadsområde**

Bostadsbolaget Vätterhem vill sprida information och samverka kring utveckling av bostadsområde i ett projekt kallat ”stärka naturvärden”.

## Energi och klimat

Deltagare i fokusgruppen: Ryno Andersson (ansvarig), Christian Friis, Petra Hansson, Calle Thulin, Robin Hansson, Gudrun Käll, Nils-Erik Olofsson

Klimatförändringar är en av vår tids största utmaningar och kräver åtgärder på många områden, både för att hindra att de ökar och att effekterna av dem blir så små som möjligt. Klimatfrågan, liksom flera andra ämnen, påverkar alla fokusgruppers arbete och finns med i såväl arbete med landskapets användning som lokal matkultur samt konst och undervisning.

Aktiviteterna nedan är kopplade till följande globala hållbarhetsmål:



## Planerade aktiviteter 2021

- **Biosfärprogram**  
Under 2021 kommer Biosfärprogram 2016-2021 att revideras. Samtliga Fokusgrupper behöver avsätta tid att prioritera arbetet med biosfärprogrammet.
- **Informationstillfälle om solenergi**  
Anordna träff för att informera om solceller och de stöd som finns att söka.  
Länsstyrelsen, företag som monterar solceller, mfl bjuds in. Mötet ska hållas på Visingsö.  
Budget: 1 000 kr, arbetet med att anordna träffen utförs ideellt, kostnad för lokalhyra och ev fika eller annan lättare förtäring på Visingsö.
- **Solcellspark**  
Studiebesök på en solcellspark under våren. Tex Tranås energi bygger en anläggning i Bredstorp och det byggs även en större anläggning i Axamo. Kan utföras som ett medlemsmöte.  
Budget: vid fika 1000 kr
- **Hållbart byggande**  
Anordna workshop om alternativa miljövänliga byggnadsmaterial för att väcka intresse och öka kunskapen för den typen av bostadsbyggande.  
Budget: arbetet med att anordna träffarna utförs ideellt, för lokalkostnad och föreläsararvode avsätts 2000 kr
- **Besök på biogasanläggning**  
Studiebesök på en biogasanläggning i Ingelsbo, Adelöv. Aktivitet i samverkan med Levande landskaps landskapskväll i Adelöv våren 2021.
- **Pollineringsprojekt för att gynna vilda pollinatörer**  
Åtgärder för att gynna vilda pollinatörer samt verka för att fler bikupor sätts upp inom Biosfärområdet. Detta ska ske genom att fokusgruppen söker bidrag via ex LONA (sista dag för ansökan 1 dec), verkar för att utöka andelen gynnade områden för vilda pollinatörer bla i mindre sammanhang som trädgårdar och odlingar samt genom utbildningsinsatser öka antalet bikupor inom Vätterbranterna.
- **Biokol.**  
Fördjupat lärande om biokol med planerat studiebesök i samverkan med Biosfärademin vid eventuell studieresa till Biosfärområde Vänerskärsgården/Kinneulle  
Budget 5 000 kr

## Gastronomisk region

Deltagare i fokusgruppen: Christina Odén (ansvarig), Ragni Andersson, Nina Elmsjö, Simon Jonegård, Sussi Dahlin, Conny Johansson

Aktiviteterna utgår ifrån behov och möjligheter som har kommit upp i olika möten och forum där matupplevelser och livsmedel från Biosfärområde Östra Vätterbranterna har diskuterats med entreprenörer och aktörer verksamma inom biosfärområdet. Aktiviteterna är kopplade till utvalda globala mål, den regionala livsmedelsstrategin och är tänkta att bidra till visionen om



att ”Vi är alla en del av biosfären!” samt föreningens värdegrund.  
Aktiviteter nedan är kopplade till följande globala hållbarhetsmål:



### Planerade aktiviteter 2021.

- **Biosfärprogram**  
Under 2021 kommer Biosfärprogram 2016-2021 att revideras. Samtliga Fokusgrupper behöver avsätta tid att prioritera arbetet med biosfärprogrammet.
- **Matrundan Gröna 2.0**  
Ett samarbetsprojekt med Jönköpings kommun och Grenna näringslivsförening som genomfördes 2020 där matproducenter inom Vätterbranterna visade upp sina verksamheter under säsongen. Aktiviteterna har utvärderats och beslut om fortsättning kommer att fattas. Under 2021 vill fokusgruppen förbereda inför Matrundan 2.0 med två studiebesök för deltagande företag med syfte att ta del av varandras verksamheter för att lättare kunna marknadsföra och stödja varandra, och få fler företagare att känna att ”vi är en del av biosfären”. Samarbetsparter är Grenna näringslivsförening och de organisationer som finns representerade i styrgruppen för den regionala livsmedelsstrategin (i synnerhet organisationer som har intressen i biosfärområdet)  
Budget 8 000 kr
- **Träff mellan kockar och livsmedelsproducenter**  
Målgrupp livsmedelsproducenter och restauranger. Syfte att skapa fler samarbeten kring livsmedel och matupplevelser från biosfärområdet och samtidigt bidra till att sprida kunskap och större medvetenhet om närproducerat och en mer hållbara livsmedelskedja. I samarbete med organisationerna som finns representerade in styrgruppen för den regionala livsmedelsstrategin och även Regional matkultur.  
Budget ev lokalhyra och fikakostnader 3 000 kr
- **Föreläsningar om mat och matupplevelser**  
Målgruppen är konsumenter. Syfte att skapa större medvetenhet kring hållbara matvanor och inspirera kring råvaror och smakupplevelser från biosfärområdet. Aktiviteten ska ske i samarbete med organisationerna som finns representerade in styrgruppen för den regionala livsmedelsstrategin och ev. [Elmia Matbruk](#) (Elmia matbruk den 21-24/10 - 2021 är mässan för företag och organisationer och tar ett helhetsgrepp om dagens frågor kring mat och klimat. Inbjudna är alla aktörer i kedjan från livsmedelsproduktion till förädling, konsumtion och återbruk.)  
Budget arvode och lokalhyra 5 000 kr
- **Seminarium om hållbar jordbruksproduktion**  
Målgrupp är livsmedelsproducenter. Syfte att skapa större medvetenhet kring hållbara produktionsmetoder, uppmärksamma och sprida goda exempel. I samarbete med organisationerna som finns representerade in styrgruppen för den regionala



livsmedelsstrategin och ev. Elmia Matbruk  
Budget arvode/lokalhyra 5 000 kr

- **Hemmakrog på landet**

*Förstudien "Hemmakrog på landet"* är ett pilot- och samarbetsprojekt med Ragni Andersson som projektägare och Jönköping University/JIBS och Biosfärområde Östra Vätterbranterna som samarbetspartners. Resultatet av projektet kan presenteras vid möten som föreningen arrangerar under året.

## Levande landskap

Deltagare i fokusgruppen: Ellen Nystedt (ansvarig), Claes Hellsten, Ådel Vestbö-Franzén, Ryno Andersson, Johan Uhr, Mattias Pontén, Carl-Johan Sanglert, Reinhard Strohm, Bert-Åke Näslund, Carl-Johan Olsson, Fredrik Kåresved

Fokusgruppens syfte är att arbeta för att främja en hållbar utveckling genom att vidhålla, stärka och utveckla ett funktionellt levande landskap och långsiktig ekologisk funktionalitet inom hela biosfärsområdet. Samordningen av fokusgruppen genomförs på en basal nivå genom finansiering från Länsstyrelsen (Grön infrastruktur). Inom samordningen kopplas fokusgruppens verksamhet till andra relevanta verksamheter eller projekt och möjligheter att söka medel till projekt stimuleras. Arbetet med att främja ett levande landskap är en pusselbit inom allt arbete i biosfärsområdet och dess fokusgrupper.

I arbetet är det viktigt att hitta forum där både markägare, entreprenörer och möjliga män, föreningar kan mötas för att diskutera och hantera former för en hållbar utveckling. Exempel på prioriterade insatser är att genomföra en landskapskväll för boende i Adelöv socken samt samverka i projekt, exempelvis befintliga projekt för att sprida kunskap om hur skogsbeten och lövträd i landskapet stimulerar en hållbar utveckling. Ett levande landskap ökar förutsättningarna för en hållbar utveckling, såväl ekologiskt som socialt och ekonomiskt.

Aktiviteterna nedan är kopplade till följande globala hållbarhetsmål:



### Planerade aktiviteter 2021

**Där inget annat anges bekostas aktiviteten av Länsstyrelsen och kommer inte att belasta föreningens budget.**

- **Biosfärprogram**

Under 2021 kommer Biosfärprogram 2016-2021 att revideras. Samtliga Fokusgrupper behöver avsätta tid att prioritera arbetet med biosfärprogrammet.

- **Fortsätta stimulera utveckling och bevarande av naturbetesmarker (182)**

Genom fortsatt arbete med genomförande av LONA-projektet om kontinuitetsskog. Projektet har beviljats förlängning och fortsätter enligt projektplan under hela 2021. Kostnad: Ingen kostnad för biosfärföreningen. Budget enligt beviljad projektplan.

Tidplan: Arbetet har pågått sedan 2018 och ska enligt projektplan färdigställas under 2021.

Budget 326 060 kr

- **Genomföra landskapskväll i Adelöv**

Aktiviteten var planerad till maj 2020 men har pga Covid-19 skjutits upp och ska i någon form genomföras under vår/sommar 2021. Kvällen bör samarrangeras med fokusgruppen Energi och Klimat som planerar att anordna en träff om biogas i Adelöv. Budget: 0kr Kostnaden för läns museet och gruppansvarigs arbetstid rymdes inom budget för Länsstyrelsens projekt med vidareutveckling av fokusgruppen levande landskap under 2020.

Tidplan: Beräknad tidsåtgång; 10 timmar för Ådel/Läns museet

- **Landskap i balans (projekt 202)- ekologiskt funktionella landskap som bas för en hållbar produktion och företagsamhet**

WWF genomför under 2020-21 ett projekt som syftar till att sammanställa resultat och analysera data från åtgärder inom biosfärsområdet som WWF varit delaktiga i sedan 2004. Projektet syftar även till att kunna bli en del av underlaget som nyttjas vid kommande revidering av Biosfärprogrammet med mål att uppnå ett resilient landskap med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Projektet genomförs som ett fristående projekt och förankras genom en löpande dialog med biosfärsföreningens fokusgrupp levande landskap.

Budget: 160 000 kr, inkl 5000kr för föreningens administration WWF, därutöver har projektet fått 50 000 kr från Länsstyrelsen. Tidplan: Arbetet genomförs november-2020 tom april 2021.

- **Tankar om ett Grönt Infrastrukturprojekt till Green deal.**

Ett mycket löst spånande och visionerande har inletts om att skapa ett Green deal-projekt. Idén är initierad av RISE och de som medverkat i ”spånande av idéer” är Länsstyrelsen i Skåne med tankarna kring Kristianstad Vattenrike och Länsstyrelsen i Jönköping med tankarna kring Vätterbranterna. Om ett projekt på sikt ska bli aktuellt krävs att biosfärsföreningen engagerar sig redan i detta inledande skede. Mål med ett eventuellt framtida Green deal-projekt: Etablera ett arbetssätt för hur man kan jobba med GI i praktiken som kan kopieras och användas systematiskt i nya områden. Ta fram verktyg och kunskap för att stödja detta arbetssätt. Avgränsning: geografiskt område och eventuellt avgränsade biotoper

Budget: 15 000 kr utöver det som görs av gruppansvarig.

Tidplan: Ingen fast tidsplan.

- **Verka för att ta vara på engagemang och skapa följd effekter av förstudie om varumärke naturbeteskött Vätterbranterna**

Genom fortsatt dialog och samverkan mellan biosfärföreningen, regionen/livsmedelsstrategin, föreningen Naturbeteskött Sverige och länsstyrelsens landsbygdsavdelning finns möjlighet att arbeta vidare utifrån producenternas behov ökade incitament att certifiera sig som producenter av naturbeteskött samt utifrån konsumenters ökade efterfrågan på lokalproducerade och klimatvänliga produkter. Arbetet sker lämpligen via goda samtal mellan biosfärsföreningen och ansvariga personer i pågående externa projekt och arbeten. På så vis skapas synergieffekter som gynnar både producenter och konsumenter.

Den utifrån ursprunglig projektplanen omarbetade projektplanen godkändes och projektet genomfördes som en förstudie under vår-höst 2020 och projektet slutredovisas december 2020. En vision är att vidareutveckla och fördjupa arbetet genom ytterligare kontakter med köttproducenter som anmält intresse och i nära dialog med föreningen naturbeteskött, livsmedelsstrategin och Länsstyrelsens landsbygdsavdelning, ta vidare externa kontakter. Målsättning att stärka producenterna, skapa högre kompetens i alla led samt bättre ekonomiska förutsättningar för produktion, hantering, distribution och förädling av lokalproducerat naturbeteskött.

Budget: Ingen obligatorisk kostnad för biosfärföreningen. Medverkan sker utifrån föreningens möjlighet att få loss tid/finansiering.

Tidplan: Beräknad tidsåtgång 0-40 timmar beroende på hur stor medverkan och samverkan med andra aktörer i länet som prioriteras.

- **Fortsätta arbetet med att öka lövandelen i landskapet genom projektet Lövsuccé 2.0**

Samtliga planerade aktiviteter 2020 har pga Covid-19 flyttats fram till 2021.

Biosfärsområdet och fokusgruppen är i mån av möjlighet i form av tid medarrangörer när det inom biosfärsområdet genomförs fyra workshops med olika aspekter kring löv, klimat, ekonomi, skötsel, mångfald m.m. under perioden 2021. Ny projektledare tillträder vid årsskiftet 20/21 och kontakt bör tas med denne för att förankra projektets hemhörighet och delaktighet som en aktör inom biosfärsområdet

Medverkan sker utifrån samordnarens eller annan representant från biosfärföreningens möjlighet att avsätta tid.

Tidplan: Arbetet pågår under 2021-2022 utan vidare specifikation beroende på Covid-19.

- **Uppföljning av hamlingsträd**

Hamlingsträd följs upp inom Länsstyrelsens miljöövervakningsprogram för skyddsvärda träd. En stickprovsbaserad miljöövervakning med provrutor i hela länet inleds under 2021.

Tidplan: Representant för biosfärföreningen bör under våren 2021 stämma av med Länsstyrelsen, Landenheten som utför den praktiska miljöövervakningen.

## Turism och friluftsliv

Deltagare i fokusgruppen: Helene Berg (ansvarig turism), Martha Wägeus (ansvarig friluftsliv), Lisa Bergström, Håkan Strotz, Michael Kleeman, Lena Claesson, Anne-Lie Lokko, Sofie Sjöberg, Stefan Drewitz.

Som utgångspunkt i fokusgruppens verksamhet finns biosfärområdets fantastiska natur och kulturvärden. I den småskaliga och storslagna naturen och kulturmiljöerna skapas möjligheter till en mångfald av upplevelser och vistelser i naturen. Friluftsliv och turism i naturen bidrar till hållbar utveckling genom förbättrad folkhälsa, landsbygdsutveckling social och ekologisk hållbarhet.

Aktiviteterna nedan är kopplade till följande globala hållbarhetsmål:



## Planerade aktiviteter 2021

- **Biosfärprogram**  
Under 2021 kommer Biosfärprogram 2016-2021 att revideras. Samtliga Fokusgrupper behöver avsätta tid att prioritera arbetet med biosfärprogrammet.
- **Drift och underhåll av skyltar mm**  
Efterhand som arbetet med utbyggnad av leder och informationsskyltar inom Biosfärområdet utökas av föreningen och allt fler skyltar, ledmarkeringar och infonoder mm sätts ut behöver det utarbetas en plan för drift och underhåll av dessa.  
Under året ska fokusgruppen utarbeta en plan för drift och underhåll av det som föreningen sätter ut inom Vätterbranterna.
- **Infonoder**  
Ytterligare noder kan och bör göras på flera platser. Inom Lona-projektet Mera friluftsliv har tre infonoder satts upp. Ytterligare en infonod sätts upp under 2021 och en plan upprättas för fortsättningen.  
Budget 20 000kr
- **Demoområden**  
Material som tagits fram under 2020 ska resultera i minst tre Demoområden. Fysisk presentation sker på skyltar som placeras strategiskt i de utvalda demoområdena.  
Budget för detta ligger i befintliga projekt inom Vätterbranterna.
- **Biosfärled Franciskus**  
Under 2020 har möten hållits med Pilgrimscenter Vadstena, Jönköpings kommun och Länsstyrelsen för att bli säkerställa dragningen av leden och markägarnas tillstånd.  
Arbetet har blivit försenat under 2020 pga pandemin.  
Under 2021 ska leden märkas upp och informationsmaterial tas fram i samverkan med Friluftslivets år 2021.  
Budget 10 000kr
- **Luften är fri**  
2021 är det Friluftslivets år med namnet ”Luften är fri”, initiativ från Naturvårdsverket.  
Varje månad under året kommer att innehålla ett tema. Biosfärområde Östra Vätterbranterna kommer att vara med genom Jönköpings kommuns Friluftsråd.
- **LONA Mera friluftsliv**  
Budget 56 854 kr blir ev klart 2020

## Varumärke Biosfärområde Östra Vätterbranterna

Deltagare i fokusområdesgruppen: Nina Elmsjö (ansvarig), Catarina Kristensson, Johan Lind, Helene Berg, Anders Haag, Charlotte Burman

Att arbeta med att stärka varumärket sker i alla fokusområden men är också ett eget område. Genom att varumärket stärks ökar sannolikt både kunskapen om, och intresset för den verksamhet som föreningen bedriver. Ett starkt varumärke bidrar till att stärka platsens identitet, det ökar också möjligheten för det praktiska genomförandet inom hållbar utveckling.

Varumärkesarbetet utgår från de strategiska dokument som finns inom Biosfärsprogrammen både på lokal, nationell och internationell nivå. Det finns också krav att det ska finnas en kommunikationsstrategi för varje Biosfärsprogram och målsättningen är att ta fram en kommunikationsstrategi som kan ligga till grund för hur och vad vi kommunicerar kring biosfärsområdet som helhet både i nuvarande och kommande program. Kommunikationsarbetet ska ske på ett lättbegripligt sätt och verka för att öka medvetenheten av Biosfärsområdet och dess program samt för att skapa ett bredare engagemang för och vidare kunskap om Biosfärprogrammet.

Under 2020 har ett stort arbete genomförts som ska leda fram till en kommunikationsstrategi och varumärkesplattform. Utgångspunkterna för att utveckla kommunikationsarbetet är preciserat i en handlingsplan och den innehåller momenten enligt pilen nedan:



Två primära målgrupper är utsedda Markägaren och Barnfamiljen för att sprida kunskapen om hållbar utveckling och biosfärområdets roll som modellområde. Att stärka varumärket sker också genom riktade insatser och för 2021 prioriteras fyra insatsområden. Även andra insatser som efterfrågas och berör varumärket och ligger inom fokusgruppens område kan bli aktuella under året.

Aktiviteterna nedan är kopplade till följande globala hållbarhetsmål:



## Planerade aktiviteter 2021

- **Biosfärprogram**  
Under 2021 kommer Biosfärprogram 2016-2021 att revideras. Samtliga Fokusgrupper behöver avsätta tid att prioritera arbetet med biosfärprogrammet.
- **Ta fram en kanalstrategi och aktivitetsplan**  
Under hösten 2020 togs en varumärkesplattform fram. Det fortsatta arbetet kommer resultera i en kanalstrategi och aktiviteter för hur vi arbetar med varumärket Vätterbranterna och hur vi sprider kunskap kring hållbar utveckling och biosfärområdets roll som modellområde. När alla delar av pilen är genomförda kan detta vara ett underlag i arbetet med utvärdering och revidering av Biosfärsprogrammet.  
Budget: 31 250 kr  
Tidplan: Arbetet fortsätter hela 2021.
- **Översyn av grafisk profil**  
I handlingsplanen framkommer att den grafiska profilen behöver gås igenom. Ett första

steg togs 2020 då det beslutades att namnet Vätterbranterna skulle användas i kommunikationsarbetet. Under 2021 planeras översyn av den grafiska profilen. Detta kan komma att göras i form av att gruppen utlyser en tävling.

Budget: 12 500 kr

Tidplan: våren 2021

- **Brun-vit skyltning**

Arbetet med att ta fram brun-vita skyltar för biosfärområdena i Sverige drivs på nationell nivå och Naturvårdsverket bereder frågan. Gemensamma nationella symboler ska fastställas och skyltar ska tas fram tillsammans med Transportstyrelsen och Trafikverket. Arbetet i biosfärområdet utförs i takt med det nationella arbetet. Fokusgruppen avser att vara beredd på att driva frågan på regional nivå när det efterfrågas och också vara kontakten till den nationella nivån i arbetet.

I första hand är det gränsskyltar som bör sättas upp längs huvudvägarna där man kommer in i området. För vår del handlar det om 8-10 sådana gränsskyltar. Som ett steg två i arbetet bör informationsskyltar på särskilda platser sättas upp. Syftet med informationstavlorna är att informera dels besökare till området, dels boende och verksamma inom biosfärområdet. Bedömningen är att ett 20-tal informationsskyltar skulle behövas.

Budget: 2021 bedöms arbetet med skyltarna inte medföra några kostnader men under året behöver det tydliggöras vilka kostnader det kan medföra för biosfärområdet, dels för skyltarna i sig, dels att sätta upp dem.

Tidplan: Arbetet fortsätter och pågår hela året.

- **Rekrytering av en kommunikatör**

När varumärkesgruppen har presenterat kommunikationsarbetet har alla fokusgrupper signalerat att det inte finns kapacitet i dessa grupper att bedriva ett aktivt kommunikationsarbete. I och med att varumärkesgruppen nu tar fram en varumärkesplattform och en kanalstrategi måste kommunikationsarbetet ta fart för att det ska få effekt och samtidigt underlätta för övriga aktiva i föreningen.

Varumärkesgruppen gör bedömningen att det kräver att någon eller några arbetar strategisk med kommunikationen i området. Det finns i dagsläget ingen finansiering för en sådan insats eller för en kommunikatörtjänst. Varumärkesgruppen avser att under året utreda behov och finansieringsmöjligheter för en sådan tjänst.

Budget: 2021 bedöms kostnaderna för utredning av behov och finansieringsmöjligheter av en kommunikatör kunna göras inom befintlig grupp och utan kostnad för föreningen.

Tidplan: Arbetet påbörjas efter att en kanalstrategi är framtagen och antagen.